

ми світової економічної літератури. Рівню англійської потрібно приділяти одне з провідних ролей у навчанні студентів та аспірантів з економіки.

Економічні дослідження (включно з аграрною) все більше і більше стають технічними із залученням математичного апарату. Майже кожна публікація в провідних реферативних журналах з аграрної економіки супроводжується доволі «важкою» економетрикою, що зовсім рідко можна побачити в українських економічних журналах. Рівню володіння математичним апаратом та економетрики також потрібно приділяти одне з провідних ролей у навчанні студентів та аспірантів з економіки.

Не секрет, що в українських вузах існує практика «доморощення» кадрів. Така практика вкрай рідко зустрічається на заході і, взагалі кажучи, не стимулює підвищення якості науки. Тільки за рахунок відкритості за рахунок обміну кадрами між науковими групами відбувається якісний стрибок у процесі створення знань. У цьому питанні важливо, щоб при прийомі на роботу нового персоналу преференції були надані кандидатам, які прийшли з інших університетів чи інститутів, а до комісії з прийому на роботу мають входити незалежні іноземні експерти.

Звичайно ж актуальним стоїть питання заробітних плат. Їх потрібно збільшити до рівня, щоб науковці не працювали одночасно на кількох роботах, які відволікають їх від наукової та педагогічної діяльності.

Репутація українських науковців з економіки в основному оцінюється на базі публікацій в українських журналах. Але навіть такий провідний український економічний журнал, як «Економіка України» не має подвійної сліпої системи рецензування, що ставить під сумнів якість самих публікацій. Інші журнали можуть приймати статті навіть без будь-якої рецензії, лише б науковець заплатив за розміщення статті в журналі. Не секрет, що багато аспірантів користуються цією можливістю, щоб виконати план на здобуття «кандидата».

Звичайно ж вирішення вищевказаних проблем не вирішить проблем українського наукового та освітнього простору, адже вкрай важливо змінити саму систему створення освітніх послуг і знань в Україні. Проте це дозволить принаймні поступ в напрямку наближення до світового співтовариства (аграрних) економістів.

Сацький П.В., доцент
кафедри політичної історії

СПІВРОБІТНИЦТВО ВИКЛАДАЧА І СТУДЕНТА ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ НАУКИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА»

Університетську освіту перш за все відрізняє науковий пошук, який не може відбуватися за умов відносин авторитарного характеру між студентом і викладачем. Тому слід їх закладати у формі співробітництва. Форма співробітництва має відіграти свою роль у формуванні зі студента майбутнього практика, який повинен буде за природою отриманого фаху налагоджувати партнерські відносини, будучи як найманим працівником, так і роботодавцем, менеджером, службовцем тощо. Тому для студента початок його навчання є першим досвідом ділового системного контакту і налагодження стосунків, зокрема із викладачем. Викладач, у даній ситуації, надає йому необхідні ресурси для отримання результату від роботи. Відповідно, відносини мають відбуватися в парадигмі ділового партнерства, у чому найбільше зацікавлений сам викладач. Адже лише в рамках ділового партнерства для викладача можливо прищепити студентові щирий інтерес до науки, яку завдяки йому той має опановувати.

Співробітництво передбачає постановку цілі та пошук спільного інтересу між його суб'єктами. Оскільки кафедра політ історії зустрічається зі студентами на першому курсі, то для неї логічно поставити їх вже у перші тижні перед необхідністю ціле покладання, а саме, визначитися, яку вони для себе вбачають перспективу і шляхи її реалізації. Причому, надати стимул для більш далекого ціле покладання ніж успішне закінчення навчання в університеті, при якому студент має визначитися для себе із планом що саме він має опанувати і яку користь має отримати від університетського навчання. Історична наука для того надає широкі можливості, зокрема, прикладами можуть бути життя і діяльність видатних людей, плановане подолання складних ситуацій та аналіз отриманих результатів. На перших лекційних заняттях має сенс дати студентам для аналізу декларації цілей окремих видатних діячів і спонукати до їх аналізу через призму здобутих результатів.

Як для студента, так і для викладача інтерес має становити здобуття нових знань і вмінь. Відповідно, викладач має зосередитися, у першу чергу, на окресленні перспектив опанування ме-

тодичного і понятійного апарату науки, яку він має опановувати спільно зі студентом. Переважно, це мають бути навички практичного характеру, які можуть допомогти студентові ефективно діяти та реалізуватися у соціумі. Опанування історії надає для цього масу можливостей, оскільки викладач має досить узагальненого наочного досвіду, причому систематизованого і осмисленого. Тому на сьогодні важливе значення має вивчення студентами саме соціальної історії, яка не лише дає можливість студентові опановувати досвід життя соціуму в різних умовах, а також можливість представити перед ним різноманітні зразки досвіду соціальної поведінки, причому різних суб'єктів, представників різних соціальних і професійних прошарків.

Далі, викладач має окреслити цілі, яких слід досягнути спільно, опановуючи науку. Цілі мають бути спільними як для студента, так і для викладача, оскільки лише така спільність може дати однакову зацікавленість в опануванні науки для обох суб'єктів. Крім спільного пізнання невідомого, найближчими цілями можна означити відточування майстерності викладати власну позицію, чітко і зрозуміло формулювати свою думку, оперативно орієнтуватися у ситуації і адекватно на неї реагувати. Зрештою, важливо перед студентом поставити за ціль розкрити в процесі опанування науки свою особистість, зрозуміти свою професійну неповторність. Цю ціль слід перед студентом окреслити від самого початку роботи із ним. Можливо, навіть, поставити перед ним завдання після кожної доповіді на семінарі дати коротку характеристику собі, вказати які саме сильні свої сторони він зумів розкрити, чим його доповідь була особливою, в чому його підхід до розв'язання поставленої перед ним наукової проблеми є неординарним і відрізняється від підходів його колег по групі. Крім того, слід дати студентові можливість також самому визначати для себе шляхи самовдосконалення. Так, на одному із практичних занять дати студентам завдання виявити у формі короткої самотійної роботи свої слабкі сторони за результатами роботи на практичних заняттях і намітити шляхи їх усунення, зрештою, поставити собі за мету оволодіти певними компетенціями, яких, на його думку, не вистачає.

Так само і при виконанні самотійної роботи, варто аби студент мав собі за головну ціль визначити що саме дав для формування його як фахової особистості пошук, на який він витратив свій робочий час, що він може запропонувати неординарного, у тому числі й для викладача у його самовдосконаленні. Зрештою, на лекційному занятті студента варто зорієнтувати не просто на конспектування матеріалу, а на його аналіз під час прослуховування і щоб конспект набував форми аналітичного викладення проблем, які розглядалися на лекції. Тобто, студент має творчо працювати і на лекції, виокремлюючи для себе інформацію, яка йому допомагає розкривати його фахову неповторність, вміння виділяти головне і робити із нього корисні для себе висновки.

Зрештою, співробітництво на лекції має виходити із цілі — досягати майстерності усвідомлювати користь від будь-якої отриманої інформації собі для особистісного і фахового зростання. Тому студента слід спрямовувати щоб він із будь-якої інформації прагнув винести користь для себе, а для цього слід студента спрямувати, щоб він здійснював оцінку всієї отриманої інформації, у тому числі сприймаючи її критично. Щоб він визначав для здобуття ним фахових навичок, як саме він може ту чи ту інформацію, отриману від викладача використати. Це також може стати дуже корисною складовою самотійної роботи студентів, щоб студент аналізував кожну прослухану лекцію і оцінював отриману на ній інформацію з позиції власного вдосконалення і як особистості і як фахівця. Тому на лекції студентів слід дати завдання на практичне заняття проаналізувати прослухану лекцію, виокремити інформацію, яка для нього може бути корисною практично і як саме. У реферативній формі він може поділитися результатами свого аналізу із викладачем і колегами.

Тому вивчення студентом наук повинно мати на меті в першу чергу розкриття його особистості, виявлення та розвиток власних сильних якостей.